

Hou ende Trou

2025

Heilig Graf

Inhoud

Voorwoord (Hilde Robrechts)	3
Kloosternieuws (zuster Liesbet namens zuster Gert en medezusters)	4
Onze school leeft	6
Inhuldiging beeld Park Piot (Sarah Lauwerysen)	
Van schrijnwerkerij naar klaslokalen (Sarah Lauwerysen)	
Heilig Graf <i>goes international</i> (Sarah Lauwerysen)	
Onderwijskwaliteit (Patrick Buysse)	
Grafhistorie	14
50 jaar Associatio Heilig Grafpriorijen (Dries Horsten)	
En de vrijwilligers? Zij zwoegden voort ... (Dries Horsten)	
Encyclopedische kennis over het Heilig Graf (Ingrid Van Ransbeeck)	
Wist u?	26
Het woord is aan u!	28
In gesprek met Bram Jacobs	
In gesprek met Marianne Caers	
Oud-leerkracht wordt 100 jaar	
Uw lief en leed	34
Overlijdens	
Geboortes	
Ontmoeting oud-leerlingen	38
Diner oud-leerlingen	
Oud-leerlingenavond	
Hou ende Troubelangen	39

Voorwoord

Hou ende Trou, editie 2025

Heilig Graf | Kleurrijk

Lieve lezer

Het blijft me verbazen hoeveel kleuren het Heilig Graf rijk is. Een bontgekleurd gezelschap van leerlingen en collega's, ieder met zijn eigen geschiedenis, identiteit, competenties en interesses. Dat gezelschap zorgt voor kleur in het dagelijkse schoolleven, wat zichtbaar is in een divers studieaanbod, allerhande leerlingenactiviteiten, samenwerkingsverbanden met scholen en andere maatschappelijke organisaties.

Deze rijkdom vindt zijn oorsprong in het unieke verhaal van de priorij Jeruzalem die de zusters kanunnikessen van het Heilig Graf op 5 oktober 1662 in Turnhout oprichtten. Zij gaven met het Verrijzenisgeloof als bron van leven een ziel aan een kleurrijk schoolleven, waarin een bontgekleurd gezelschap kan leren en leven.

Deze ziel is onze voedingsbodem voor zoveel moois in onze school. Onze chroniqueur Dries Horsten ontsluit met meer dan 20 vrijwilligers het kleurrijke verleden van onze school en de kloostergemeenschap. Je vindt ook in deze editie heel wat nieuws over hun opmerkelijk historisch werk.

De zusters verenigden zich vijftig jaar geleden met andere kloosters van de kanunnikessen van het Heilig Graf in de *Associatio Heilig Grafpriorijen*. De school zet nu deze kleurrijke traditie verder met de uitbouw van een *Heilig Graf Community* met andere Heilig Graf scholen wereldwijd. De eerste gesprekken met onze Engelse collega's van New Hall zijn gevoerd en uitwisselingsprojecten worden voorbereid. Daarnaast bewandelen we nog andere kleurrijke sporen inzake internationalisering voor onze leerlingen en collega's. In de rubriek 'onze school leeft' leest u er meer over.

De zusters hebben ons geleerd dat we grenzen kunnen verleggen en met ons onderwijs een gepast eigentijds antwoord kunnen bieden op maatschappelijke uitdagingen. Dit doen we niet alleen in de vorm van een rijke leerruimte voor elke opleiding, zoals beschreven in de bijdrage 'Klinkstraat 9'. Een permanente aandacht voor kwaliteitsontwikkeling is hiervoor ook onmisbaar. Op basis van dataonderzoek gevolgd door gerichte, effectieve acties proberen we ook vandaag onze *voorsprong op morgen* te realiseren.

Twee oud-leerlingen die in het buitenland actief zijn, getuigen over de impact van hun schoolloopbaan op hun persoonlijke groei en hun kleurrijke, professionele loopbaan.

Deze editie start zoals het hoort met kloosternieuws én een terugblik op de inhuldiging van het beeld in *Park Piot*. Dit beeld is een ode aan de hele kloostergemeenschap en hun levenswerk. Het is en blijft een eer dat wij met zo'n bontgekleurd gezelschap in hun voetsporen in de scholen van het Heilig Graf mogen lopen, werken en samen een schoolgemeenschap vormen.

Tot slot blikken we vooruit op de oud-leerlingenactiviteiten in mei 2025.

Veel leesplezier

Hilde Robrechts
Algemeen directeur

Kloosternieuws

Wandelend op het kerkhof van Tongerlo.

Drie kruisjes staan er geplant. Het wekt ontroering.
Drie namen laten zich lezen:

Roos Remeysen
Mia Van Gerven
Els Vanderven

En niet vergeten de naam van Frieda Deroy die in Turnhout begraven ligt.

Kijken naar de kruisjes is kijken naar de graven, zo lees ik toch bij Ida Gerhardt. En ik lees nog eens de namen. Ze hielden zoveel van het natuurgebeuren, alle vier.

En dan het doodsbericht:

*"Langzaam zie ik hen gaan
die ik nog bij mij had,
de bocht om van het pad.
Wat gouddoorschenen stof,
dan wordt het in de hof
nog stiller dan voorheen.
De liefsten - één voor één"*

Ida Gerhardt
Uit: Overzee, p. 423

Bij de sympathieke deelnemingskaarten voor zuster Els schreef iemand: het verkleinen van de groep medezusters zal voor jullie niet gemakkelijk zijn. Deze woorden houden mij vast.

In de paasliturgie zongen wij ooit:

"Mors et vita duello."

Dood en Leven

En even verder:

"Quid vidisti in via?"

Wat heb je onderweg gezien?

Ik vraag dit aan Roos, aan Mia, aan Els, aan Frieda. Wat hebben jullie gezien?

En wij? Wat zien wij eigenlijk?

De verhalen over het overlijden, het heengaan, de laatste gebaren, ze worden steeds mooier en inniger. Herinneringen. Het fotoalbum. En dan?

Wij hebben deze vrouwen vrij goed gekend. Met sommigen was het goed leven, met anderen wat moeizaam. Maar het avontuur met deze vier vrouwen was de moeite waard.

En nu, tot mijn grote vreugde, lees ik bij die grote profeet Jesaja:

"Jij bent een juweel in Gods hand.

Een diadeem in de hand van de Heer."

Onze school leeft

Inhoudig beeld

Park Piot

Laura Adriaenssens (BV, 2024) ontwierp een kunstwerk voor Park Piot, als eerbetoon aan het levenswerk van de kanunnikessen door de eeuwen heen. Het stelt een gestyleerde zusterkap voor met een mooie symboliek: een grote opening naar de poort die leerlingen verwelkomt; een meer gesloten achterkant als symbool voor beslotenheid, bezinning en gebed.

Het kunstwerk werd in september 2024 in het bijzijn van 13 zusters onthuld.

Park Piot

Met een Vlaamse subsidie ontharpte de school haar voormalige 'kiekenkoer' en 'sportkoer' tot een aangename groenzone langsheen de Baron du Fourstraat: Park Piot. De naam van het park is een ode aan zuster Beata (1897-1976) die 42 jaar lang algemeen directeur was in het Heilig Graf (1927-1969). Door kwaliteitsvol onderwijs en met een bijzondere aandacht voor kunst en cultuur leidde ze generaties Vlaamse meisjes op tot geëmancipeerde vrouwen. 'Sma Beata' was klein van gestalte, maar briljant van geest en - ondanks haar kwetsbare gezondheid - schijnbaar onvermoeibaar. Zij noemde haar leerlingen de 'Mariekes en Sofiekes', maar kreeg zelf als bijnaam 'Piot'. Met een 'piot' werd een kleine persoon bedoeld of - spottend - een eenvoudige voetsoldaat. Zuster Beata maakte er al gauw haar geuzennaam van.

Inhoudig beeld

Op donderdag 26 september werd in Park Piot, in het bijzijn van 13 zusters en andere genodigden, een kunstwerk onthuld als eerbetoon aan zuster Beata en aan de hele kloostergemeenschap. Het beeld is gelaagd en nodigt uit om er verschillende aspecten in te zien. Zo vertelt Hilde Robrechts, algemeen directeur: "We zien een **zusterkap**. Het is misschien de kap van de habijt van zuster Piot, maar ook de kap van elke zuster die doorheen de voorbije eeuwen haar steentje bijdroeg aan de gemeenschap van het Heilig Graf met haar missie rond onderwijs. Het is misschien ook niet enkel een kap, maar ook een **onderdak**, een schuilplek, een bescherming. En het symboliseert ook de omhelzing. De kap is immers met haar open kant naar de inkompoort van de school gericht en wil **iedere leerling welkom** heten. *lédere*. Daar staat onze school voor."

Het kunstwerk laat nog meer interpretaties toe, zo vervolgt mevrouw Robrechts: "Misschien mogen we in die zusterkap ook het vrouwelijke herkennen: de **zorgende kwaliteiten** waarvan we vinden dat die bij onderwijs moeten horen. Dan bedoelen we net zo goed de zorg van de poetsvrouwen en werkmannen voor ons, als de zorg van alle medewerkers en leerlingen voor mekaar."

Het beeld heeft een open en een gesloten zijde, die elk een betekenis hebben: "De **open zijde** van het beeld is naar de poort, maar ook naar beneden gericht. Een blik naar het aardse, een blik naar ieder van ons in al haar of

zijn kwetsbaarheid en kracht. Het kan veel teweegbrengen aan kwaliteit in het samen zorgen voor onderwijskansen. De **gesloten zijde** van het beeld is naar boven gericht, naar het hemelse. Maar toch gesloten ... het gaat om inkeren, om onze begeestering, de kracht die we opdoen vanuit onze ziel."

Het kunstwerk wekt heel wat emoties en laat ook de algemeen directeur niet onberoerd: "Het beeld raakt me en mijn interpretaties bij de betekenissen van dit beeld zeggen allicht iets over mij, over wat ik mee mag vormgeven in deze school. Ieder van ons zal dit beeld anders beleven, vanop zijn eigen plek en hoe je vanuit die plek mee school maakt. Duizenden leerlingen en medewerkers gingen ons hierin voor en stonden vol overgave in dit onderwijs. Dat we met zovelen in het spoor mogen lopen van wat onze zusters kanunnikessen van het Heilig Graf 350 jaar lang hier hebben gezaaid, daar word ik stil van."

Opvoeden is zaaien, altijd maar zaaien.

Er is veel verschil in zaad: er is zaad dat vlug ontkiemt, er is zaad dat lang in de grond moet liggen, bv. van rozen.

Er is ook verschil in grond. Er zal zeker wat zaad verloren gaan. Denk aan de parabel van de zaaier in het evangelie (Mat. 13, 3-9 en 18-23).

Dus: nooit ontmoedigd zijn.

- Sma Beata -

Van schrijnwerkerij naar klaslokalen - Opening Klinkstraat 9

Om het stijgend aantal leerlingen voldoende onderwijsruimte te kunnen bieden, kocht onze school een schrijnwerkerij aan die werd omgebouwd tot klaslokalen. Op het gelijkvloers richtte de school een modern schoonheidssalon in, waar leerlingen Esthetische lichaamsverzorging klanten ontvangen.

Aankoop woning met schrijnwerkerij

Omwille van het groeiende leerlingenaantal binnen het domein Maatschappij en welzijn kocht onze school een woning met achterliggende schrijnwerkerij naast campus Klinkstraat (Klinkstraat 9). De gebouwen kregen een grondige renovatie. Zij werden langs de binnenzijde gestript en volledig heringericht tot lokalen voor hedendaags onderwijs.

De voormalige schrijnwerkerij maakte plaats voor twee multifunctionele lokalen voor 48 leerlingen. De woning zelf werd omgebouwd tot twee klaslokalen, twee vergaderzalen en een volledig ingericht schoonheidssalon. Een externe aannemer voerde de ruwbouwwerken uit. De technieken en alle vaste meubilering nam de technische dienst van de school zelf in handen.

De investering kostte 1,45 miljoen. Dit bedrag werd deels gesubsidieerd door AGION, het Agentschap voor infrastructuur in het onderwijs.

Schoonheidssalon als leerplek

Leerlingen van de derde graad Maatschappij en welzijn (Schoonheidsverzorging, Wellness en schoonheid en Esthetische lichaamsverzorging) krijgen les in het vernieuwde gebouw. Op het gelijkvloers van de woning richtte de school een modern schoonheidssalon in. In deze ruimte kunnen leerlingen van het zevende jaar Esthetische lichaamsverzorging klanten ontvangen en zo hun aangeleerde kennis omzetten in praktijk.

De leraren van de opleiding werden actief betrokken bij de inrichting en de kleurkeuze van het schoonheidssalon. Inge Verheyen, leerkracht lichaamsverzorging, vertelt met passie over haar nieuwe werkplek: *"Mijn collega's, leerlingen en ik zijn enorm enthousiast over deze mooie en moderne leeromgeving. Het nieuwe schoonheidsinstituut biedt veel ruimte, warme kleuren en is uitgerust met het nieuwste materiaal. Klanten kunnen hier maximaal ontspannen in een rustige en comfortabele omgeving. De winkelruimte, vergaderzaal en de wachtruimte maken het helemaal af. Met deze nieuwe lokalen kunnen we realistischer werken dan ooit."*

Het salon is elke maandag geopend van 10.30 u. tot 16.00 u. Een afspraak maken kan via leerbedrijf.luxora@heilig-graf.be of 0495 04 27 19.

'Met deze nieuwe lokalen kunnen we realistischer werken dan ooit.'

Ook opleidingscoördinator Nathalie Rosy is tevreden over het resultaat: *"Als school kozen we voor een ergonomische en professionele werkplek, zodat leerlingen in een hoogwaardige omgeving kunnen leren en klanten kunnen genieten van een serene luxe-ervaring. Het volledige concept past binnen onze WIJS-visie die warmte en professionaliteit omvat, zodat jong talent zich kan ontwikkelen in een stimulerende leeromgeving."*

De leerlingen heten met hun leerbedrijf Luxora klanten welkom voor verschillende soorten schoonheidsbehandelingen.

Heilig Graf goes international

Onze school ging in september 2024 van start met een kerngroep internationalisering. Op vraag van de directie, die van internationalisering een beleidspunt maakte, onderzoekt en faciliteert deze werkgroep de mogelijkheden tot (meer) internationale contacten voor leerlingen en personeelsleden.

Internationale werking

Door een internationale werking structureel te verankeren in onze school, streven we naar de realisatie van verschillende doelen bij zowel leerlingen als personeelsleden. Zo willen we de (digitale) communicatievaardigheden van leerlingen in meerdere vreemde talen en in diverse contexten versterken en hun globale bewustzijn vergroten. Personeelsleden willen we de mogelijkheid bieden om zich internationaal te professionaliseren om zo de onderwijskwaliteit te verbeteren en in te zetten op levenslang leren.

Financiering Europese Unie

Om bovenstaande doelen te kunnen realiseren, dienden we bij de Europese Unie een accreditatieaanvraag in. Die biedt de financiële ruimte om gedurende meerdere jaren internationale projecten op poten te zetten. In januari 2025 ontvingen we het heuglijke nieuws dat deze accreditatie werd goedgekeurd. Dit impliceert dat we van juni 2025 t.e.m. juni 2027 jaarlijks een budget krijgen om internationale projecten voor leerlingen en

personeelsleden te realiseren. Klasgroepen, maar ook individuele leerlingen zullen op uitwisseling kunnen gaan naar Europese partnerlanden. Personeelsleden zullen cursussen kunnen volgen in het buitenland en krijgen de kans om eens van job te wisselen met een leerkracht in een van de partnerlanden.

PROJECT ID

Naast het accreditatiedossier sleepte onze school nog een extra Erasmus-dossier in de wacht: PROJECT ID. Dit project focust op inclusie, diversiteit en identiteit, met als doel een sterkere en meer verbonden schoolgemeenschap te creëren.

Dat onze school werd geselecteerd, is een bijzondere prestatie. Slechts drie secundaire scholen wisten immers de strenge selectieprocedure te doorstaan. Het is een mooie erkenning van de inzet en ambitie van collega's om kwaliteitsvol en grensverleggend onderwijs te bieden.

Projectcoördinator Kevin Cox licht toe: "Het project zal worden uitgevoerd in samenwerking met partnerscholen

uit Denemarken, Portugal en Duitsland. Dankzij deze internationale samenwerking kunnen we ideeën en expertise uitwisselen en zo een bredere impact creëren. Om dit te realiseren, zetten we in op samenwerking, welzijn en taalvaardigheid. Via gerichte activiteiten en internationale uitwisselingen helpen we leerlingen hun sociale en communicatieve vaardigheden te ontwikkelen. Extra aandacht gaat naar het mentaal welzijn van leerlingen met minder kansen, terwijl meertaligheid wordt gestimuleerd als een waardevolle troef voor de toekomst." Ook digitale veerkracht speelt een belangrijke rol, zo vervolgt meneer Cox: "In een wereld waarin online en offline identiteiten steeds meer met elkaar verweven raken, willen we leerlingen de juiste tools aanreiken om zich veilig en zelfbewust in beide omgevingen te bewegen."

Directie New Hall op bezoek bij zusters Heilig Graf in Tongerlo

Versterking internationale Heilig Grafgemeenschap

Het team internationalisering wil ook de band tussen de Heilig Graf scholen wereldwijd versterken. Onze school vatte de koe bij de horens en legde in 2024 contacten met de directie van de New Hall School in Essex (Engeland).

Inmiddels ontvingen we, in september 2024, het directieteam van onze Engelse zusterschool in Turnhout. Begin maart 2025 bracht een team van Turnhout een tegenbezoek aan New Hall. Tijdens deze ontmoetingen werden concrete plannen gemaakt voor uitwisselingen in beide richtingen. Het is de start van een veelbelovende, duurzame samenwerking binnen de internationale Heilig Grafgemeenschap.

Hoe zit het nu met die onderwijskwaliteit?

door Patrick Buysse

De kwaliteit van het Vlaams onderwijs mag de laatste tijd op ruime publieke belangstelling rekenen. Alarmerende berichten over een dalende kwaliteit, ondersteund door tegenvallende resultaten op gerenommeerde internationale testen, roepen het beeld op van een zinkend onderwijsschip waar de nochtans zwoegende matrozen het water niet gehoord krijgen. Dat er vandaag wel degelijk gezwoegd – en gevloekt – wordt op de klasvloer mag dan duidelijk zijn, de impact daarvan op wat we onder kwaliteit van onderwijs verstaan en hoe we daar aan werken vraagt meer nuance.

Als we aan controle op kwaliteit van onderwijs denken, kijken we met zijn allen - zowel onderwijzen zelf als publieke opinie - nog al te vaak naar de overheid. Controle, dat is inspectie. De doorlichting zal erop toezien dat scholen en leerkrachten behoorlijk werk leveren en indien nodig op de vingers tikken van onderpresteerders. In de praktijk blijkt dat een onrealistische verwachting. Een beperkt team van inspecteurs dat om de 10 jaar een paar dagen in de school neerstrijkt om er nauwelijks enkele vakken onder de loop te nemen, geeft in het beste geval een zinvolle feedback aan het beleidsteam, maar is niet in staat een kwaliteitsvolle analyse te maken van de onderwijskwaliteit van de school.

Dat hoeft ze ook niet. Het onderwijsdecreet van 2009 stelt uitdrukkelijk dat het aan de scholen zelf is om de eigen kwaliteit te onderzoeken en te bewaken. De manier waarop instellingen dat doen staat hen vrij. Ruim 15 jaar later zijn vele scholen nog altijd erg zoekende naar adequate manieren om de eigen kwaliteit te monitoren.

Referentiekader

Uiteraard laat de overheid niet na om bijzonder scherp te formuleren wat ze onder kwaliteit verstaat. Het gaat hier niet enkel om het respecteren van de uitgebreide onderwijsreglementering. Het verstrekken van kwaliteitsonderwijs houdt minimaal in dat de onderwijsinstelling tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen opgenomen in het referentiekader onderwijskwaliteit. In dat referentiekader worden maar liefst 37 kwaliteitsverwachtingen duidelijk omschreven. Ook de verwachtingen rond de eigen kwaliteitscontrole worden expliciet opgenomen. Het kader geeft zo een veel genuanceerder beeld van onderwijskwaliteit dan de

plaats in de ranking van een internationale taal- en wiskundetoets.

Om aan de Vlaamse kwaliteitsverwachtingen te voldoen werken we met het beleidsteam van het Heilig Graf aan een integraal kwaliteitsontwikkelingsplan. Aan de hand van een systematische zelfevaluatie proberen we af te toetsen in hoeverre we beantwoorden aan de verwachtingen van de overheid én in hoeverre we dat doen trouw aan ons eigen opvoedingsproject WIJS; vanuit een warm leef- en leerklimaat met ruimte voor innovatie jonge mensen met de meest diverse talenten en dromen voluit ontwikkelingskansen bieden in de verkenning van onze samenleving.

De zelfevaluatie moet ons duidelijk maken of we voor alle beleidsdomeinen weten waar we naartoe willen. Wat is onze visie? Waarom doen we de dingen die we doen? Eens het voor iedereen duidelijk is wat voor ons de juiste dingen zijn, kunnen we ook aftoetsen of we die dingen daadwerkelijk doen en of we ze goed doen. Met borgen wat goed is en bijsturen waar nodig, maken we de pdca-cirkel rond, werken we systematisch aan een verbetercyclus.

Data-analyse

Om tot een gegronde zelfevaluatie te komen, kunnen data efficiënte hulpmiddelen zijn. Sinds enkele jaren proberen we systematisch betrouwbare en relevante gegevens te verzamelen en analyseren om gefundeerde beleidsbeslissingen te kunnen nemen. Enerzijds levert de overheid ons zinvolle feedback met statistieken over het aantal uitgereikte attesten, over de samenstelling van je schoolbevolking of over de slaagpercentages van je leerlingen in het hoger onderwijs. Bij al deze gegevens is het telkens mogelijk je eigen school te

vergelijken met andere gelijkaardige scholen of met Vlaamse gemiddelden. Ook de rapporten van onze deelnames aan zowel nationaal als internationaal onderzoek, waaronder PISA, bezorgen ons relevante info.

Anderzijds laten de eigen informaticatools toe om zelf op zoek te gaan naar data. Het puntenboekprogramma van Smartschool maakt vergaande analyses van schoolresultaten mogelijk, de aanwezigheidsmodule van Smartschool geeft feedback over spijbelen, het boekhoudpakket maakt analyse van de schoolkosten mogelijk, het personeelsbestand geeft inzicht in de ziekteverloven, het lesroosterprogramma in de effectief gebruikte onderwijstijd. De mogelijkheden zijn legio, de noodzaak om te focussen op relevante data in functie van kwaliteitsontwikkeling des te groter.

Tenslotte kunnen we ook zelf op zoek naar extra data. Zo namen we al twee jaar na elkaar een bevraging af bij al onze leerlingen van het tweede en van het zesde jaar. Bij hun afscheid aan campus Apostoliekenstraat werden leerlingen bevraagd over hun ervaringen met vooral focus op hun welbevinden. Leerlingen van het zesde jaar Paterstraat en Klinkstraat kregen de kans feedback te geven over hun schoolloopbaan met een uitgebreide bevraging, ingedeeld op basis van de categorieën van het referentiekader onderwijskwaliteit. De resultaten werden telkens teruggekoppeld aan de campusteams. Zo werd onder meer het studiekeuzeprocés van de zesdejaars dit jaar bijgestuurd op basis van de feedback van de leerlingen.

Waar zit onze kracht?

Met een systematische bevraging van leerkrachten komen we aan het derde luik van het kwaliteitsontwikkelingsplan. Met een grootschalige bevraging in alle teams van het secundair onderwijs werd gepeild hoe leerkrachten de sterktes en zwaktes inschatten van het team waarin zij het grootste deel van hun onderwijsopdracht uitvoeren. Opnieuw werden de vier onderdelen van het referentiekader apart benaderd; de na te streven doelen, de evaluatie, het leer- en leefklimaat en de begeleiding van de leerlingen.

Aan de hand van de analyse van de eigen resultaten werden de verschillende teams uitgenodigd om zelf prioriteiten te bepalen van die items die zij met het eigen team wensten te borgen of te versterken. De onderwijsrealiteit durft in onze grote en brede school nogal eens verschillen van campus, team of onderwijsvorm, zodat ook prioriteiten een eigen inkleuring krijgen. De ontwikkeling van kwaliteit kent geen one-fits-all aanpak.

Wat uit al die bevragingen wel gemeenschappelijk bleek; de voedingsbodem van het opvoedingsproject WIJS. Op de drie campussen scoorden de volgende uitspraken telkens bij de hoogste: Leerlingen zijn ongeacht hun persoonlijke achtergrond welkom. We vinden het belangrijk dat leerlingen zich goed voelen op school. We streven naar een cultuur waarin iedereen gewaardeerd wordt. We geloven dat iedereen mogelijkheden heeft om te groeien, te leren, te veranderen. We creëren een veilige omgeving waarin fouten maken mag.

‘Het beleidsteam werkt aan een integraal kwaliteitsontwikkelingsplan.’

Met het kwaliteitsontwikkelingsplan proberen we een integraal verhaal te schrijven waarbij elke medewerker doordrongen is van de eigen impact op de kwaliteit van ons onderwijs. De leerkracht doet ertoe. Zo werden ook voor de vakgroepen tools ontworpen om de eigen werking via reflectie te optimaliseren en dat opnieuw in de taal van de kwaliteitsverwachtingen en op maat van de ontwikkelingsschalen die de inspectie hanteert.

Het verslag van de onderwijsinspectie naar aanleiding van het erkenningsonderzoek van onze afdeling “Kunst en creatie” kan ons enkel aanmoedigen om de ingeslagen weg naar kwaliteitsontwikkeling verder te bewandelen.

Grafhistorie

50 jaar Associatio Heilig Graf

door Dries Horsten

In 2025 is het exact een halve eeuw geleden dat de Associatio Heilig Graf boven de doopvont werd gehouden. Deze associatio is een verbintenis tussen Heilig Grafpriorijen wereldwijd die weliswaar hun eigen autonomie behouden, maar rond welbepaalde thema's samenwerken en ervaringen uitwisselen.

Aan de officiële oprichting in 1975 gingen meerdere decennia van voorbereiding vooraf. Wat weinigen weten, is dat er in de vroegste geschiedenis van de kloosterorde van het Heilig Graf al een overkoepelende structuur had bestaan, maar dat was dan ook lang voor er van de priorij in Turnhout sprake was.

Perugia in Italië, van 1291 tot 1495 de generale priorij van de orde.

Over Jeruzalem en de vroege stichtingen

Na de inname van Jeruzalem door de kruistochters (1099), stelde Godfried van Bouillon 20 ridders aan (om het graf van Christus te bewaken) en 20 kanunniken (om de pelgrims te begeleiden). De ridders namen het kruis van de stad Jeruzalem aan; de kanunniken kregen het dubbelkruis van de patriarch, onder wie zij ressorteerden. Vanaf 1112 gingen de kanunniken in gemeenschap wonen en in 1114 namen zij de kloosterregel van Augustinus aan. Op die manier werden zij 'regulier' en om die reden wordt 1114 als stichtingsjaar van de orde beschouwd. Naast de patriarch kwam er nu ook een prior aan het hoofd.

Voor veel Europeanen was een pelgrimstocht naar het echte Jeruzalem te lang, te gevaarlijk of gewoonweg te duur. Mede daarom werden er al in de 12de eeuw pelgrimsplaatsen van de orde opgericht, niet zelden gefinancierd door een edelman die de tocht zelf wel had gemaakt. Eerst waren dit obediënties, die volledig afhankelijk waren van Jeruzalem. Vrij snel evolueerden deze al naar vrij autonome priorijen. Vanaf 1120 was de prior van het kapittel in Jeruzalem de enige generaal (of aartsprior) van de orde.

Over ordeprovincies en de rol van Perugia

In de 13de eeuw kwam er een hervorming waarbij de orde in provincies werd ingedeeld. Zo was er de Engelse provincie rond Warwick, de Italische provincie rond Barletta, de Germaanse provincie rond Denkendorf en de Oost-

Europese provincie rond Miechów (nabij Kraków, Polen). Elke drie jaar moest er een provinciaal kapittel georganiseerd worden; een generaal kapittel met alle priorijen van de orde vond maar af en toe plaats.

Toen Jeruzalem in 1187 weer islamitisch werd, vluchtte de generale prior met het kapittel naar havenstad Akko. Toen ook die stad in 1291 werd belaagd, verhuisden zij naar de ommuurde stad Perugia in het huidige Italië.

De eerste decennia waren er alleen kanunniken, pas later in de 12de en vooral de 13de eeuw ontstonden de eerste gemeenschappen van kanunnikessen (bijv. in 1300 in Calatayud, maar pas in 1480 voor het eerst in de Lage Landen, te Kinrooi). In 1852 zal het mannenklooster in Calatayud sluiten als laatste priorij van kanunniken van de Orde van het Heilig Graf.

Over wegen die scheiden ...

In 1495 wil paus Innocentius VIII de orde van het Heilig Graf afschaffen om hun middelen aan de Ridders van Malta te schenken. Bedoeling was om hen in te schakelen in zijn geplande kruistocht tegen de ketters. Dankzij de bescherming door de vorsten konden de priorijen in Spanje en de Germaanse provincie hieraan ontsnappen. In Italië hield de orde op te bestaan en met Perugia viel ook de overkoepelende structuur weg. In de eeuwen die volgden, voeren de priorijen steeds meer een eigen koers.

Het lijkt onwaarschijnlijk dat de kanunnikessen die ons klooster in 1662 vanuit de Hasseltse priorij hebben gesticht op de hoogte waren van die verdwenen structuur.

In de 16de eeuw zal het Concilie van Trente ingrijpende gevolgen hebben voor de kanunnikessen. Deze kerkvergadering wordt niet zelden beschouwd als een positieve bladzijde in de geschiedenis van de katholieke Kerk, omdat er de strijd werd aangegaan met de vele mistoestanden binnen het instituut. Vreemd is dat men er maar zelden bijvertelt dat één van de laatste besluiten van Trente bepaalde dat alle vrouwenkloosters voortaan het strengste kloosterslot kregen opgelegd, ongeacht of zij tot dan toe een actieve dan wel contemplatieve levensstijl aanhielden. Had de mannenwereld misschien schrik van al te strijdbare vrouwen?

Enkele leerlingen in het typische uniform van de Engelse H. Graf-school, sinds 1799 gevestigd in een oud jachtkasteel van Hendrik VIII. Nadat zij hun school aan leken hadden overgedragen, verhuisden de zusters in 2003 naar een nieuw klooster in Colchester en twee kloosterwoningen, één in Londen en één in Chelmsford. Het huis in Londen werd recent gesloten.

Een onverwachte ontmoeting

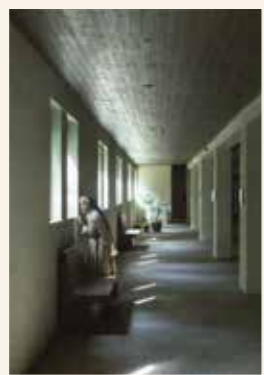
In 1838 waren twee zusters uit het pas heropgerichte klooster van Bilzen op bedelronde in de Kempen. Op aanraden van enkele inwoners, die het habijt herkenden, belden zij in de Patersstraat aan. Het was de eerste keer dat kanunnikessen van beide priorijen elkaar ontmoetten. Enige tijd later ging de rector van Turnhout er op tegenbezoek en in 1846 verbleven de priorin en enkele medezusters een tijdje in Bilzen, waarna ze ook in contact kwamen met de kanunnikessen van het Heilig Graf in Frankrijk, Engeland en Duitsland.

In 1853 beslisten de priorinnen van Bilzen en Turnhout om elkaar voortaan jaarlijks te treffen. In 1855 zouden zij samen een klooster te Meerhout stichten, dat bedoeld was om na verloop van tijd autonoom te worden. Het project kwam niet van de grond en in plaats daarvan werd Meerhout in 1868 een filiaal van Turnhout.

Van verschillende zusters van Turnhout is geweten dat zij in de eerste helft van de 20ste eeuw een tijdje naar het Engelse klooster van New Hall trokken om er te studeren (ook onze bekendste zusters, Z.M. Jozefa en Z.M. Beata, deden dit).

De eerste bijeenkomst in voorbereiding van de federatievorming (april 1948). Boven, v.l.n.r.: Z.M. Beata (Turnhout), Z.M. Augusta (Turnhout), Z.M. Bernarda (Casa Nova), Z.M. Gabriëlla (Casa Nova), Z.M. Emmanuel (New Hall), Z.M. John (New Hall), Z.M. Costanza (Laag-Keppel) en Z.M. Agnes (Laag-Keppel). Onder, v.l.n.r.: Z.M. Jozefina (Turnhout), Z.M. Francisca (Casa Nova), Z.M. Christina (New Hall) en Z.M. Jozefa (Laag-Keppel).

links: Zr. Margareth (+) in een pandgang te Maarssen (© Elsbeth Pilz, 2017). Het prachtige, moderne klooster (1965) van architect Jan de Jong is intussen in privéhanden. De Nederlandse priorij van Moeder Jozefa werd in 2017 opgeheven.

rechts: Oecumenische bijeenkomst in de tuin van Zaragoza. De priorij werd in 1304 in Hija gesticht, maar verhuisde twee jaar later al naar Zaragoza. De laatste twee zusters wonen nog steeds in een prachtig kloostergebouw, dat voor een deel uit de 14de eeuw dateert.

The making of ...

In 1927 was Z.M. Jozefa van Turnhout naar Nederland verhuisd: eerst naar de Heilig Landstichting en in 1933 naar een 2de filiaal in Nijmegen-stad, dat in 1939 tot autonome priorij verheven werd, met - hoe kan het ook anders - 'Moeder Jozefa' als eerste priorin. Na de oorlog verhuisde haar communiteit naar Laag-Keppel (1945), Lochem (1949) en Maarssen (1957).

In 1948 schreef Moeder Jozefa vanuit Keppel een brief aan de priorinnen van de Heilig Grafkloosters met het voorstel: "... een Algemeen Kapittel te beleggen van alle Priorinnen met secretaresses of afgevaardigden, om de belangen van de Orde in het algemeen en de wederzijdse verhoudingen in het bijzonder te bespreken." Op 7 en 8 april vond de eerste gezamenlijke vergadering plaats in de Heilig-Landstichting bij Nijmegen. De delegatie van Baden-Baden zou er door paspoortproblemen niet geraken. Bilzen en Zaragoza namen pas bij een latere samenkomst voor het eerst deel. Sint-Trudo voegde zich in 1952 bij de anderen na de opname van hun eeuwenoude klooster in de orde van het Heilig Graf. In 1956 werd norbertijn Leo Cyriel Van Dijck (1923-2017) als pauselijk legaat aangesteld om de federatievorming voor te bereiden en, later, een eerste aanzet te geven naar gemeenschappelijke constituties. Het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) zou de Kerk grondig vernieuwen. Als onderdeel van die aggiornamento werd aan kloosterorden en -congregaties gevraagd om op zoek te gaan naar de eigen wortels.

En zo konden de kanunnikessen van het Heilig Graf, vier eeuwen nadat het Concilie van Trente hen de clausuur had opgedrongen, eindelijk weer ten volle hun kanonikale eigenheid ontplooien.

Algemene vergadering van de orde in het Slot van Male, mei 1957

In 1966 wordt het Turnhoutse filiaal Sint-Odiliënberg autonoom. Zij besluiten niet tot de federatievorming toe te treden. Later neemt Baden-Baden dezelfde beslissing. Bilzen, enkele jaren eerder nog aarzelend, besluit eind jaren '60 alsnog aan te sluiten.

De opleiding 'coupe et couture' in Mirhi-Bukavu, Congo. Mirhi werd in 2012 de eerste priorij van Afrikaanse zusters, mede onder impuls van Moeder Hadewych, missiezuster van Turnhout.

De eerste novicen in Kindu, Congo (2019).

De kleuterschool in Masaka, Rwanda.

Het Generaal kapittel van 2017.

De feitelijke stichting

De officiële oprichting van de Associatio vindt plaats in 1975. In 1976 komt de priorij van Casa Nova (Nijmegen) er nog bij. Minstens één keer per jaar probeert men een priorinnenconferentie te organiseren en om de zes jaar vindt een generaal kapittel plaats, met delegaties van alle priorijen in de wereld. Tijdens die bijeenkomst worden telkens een generale raad en een generale priorin gekozen.

In 1986 werd de priorij van Nijmegen opgeheven. In 1990 werd het Braziliaanse klooster in Campinas, tot dan een filiaal van Maarssen, als autonome priorij in de Associatio aanvaard. In 1982 werd Mirhi-Bukavu, Congo als eerste Afrikaanse priorij opgenomen, later zouden Masaka, Rwanda (2011) en Kindu, Congo (2019) volgen.

Op het generaal kapittel van 1999 werd de 'Commissie 2006' opgericht, die zich moest buigen over de veranderingen binnen maatschappij en Kerk en over de gevolgen daarvan voor de Associatio. Twee beleidspunten tekenden zich af: enerzijds het begeleiden van de groei op het Afrikaanse continent,

anderzijds zou het nodig zijn om met realiteitszin de kleiner en ouder wordende priorijen te begeleiden naar een eindfase.

Op het generaal kapittel van 2011 werden voor het eerst twee Afrikaanse raadsleden gekozen. Dit was een belangrijke eerste stap in een nieuwe wending: een groeiende verantwoordelijkheid van de Afrikaanse leden binnen het bestuur van de Associatio. De interne samenwerking tussen de Afrikaanse priorijen onderling wordt sinds enkele jaren verder uitgediept in een Afrikaans netwerk. Tijdens het recentste generaal kapittel, dat in de zomer van 2023 plaatsvond, werd een algemene raad samengesteld met enkel Afrikaanse zusters, met uitzondering van de generale priorin zuster Hannah Geysens, die herkozen werd.

Op het Generaal Kapittel van 2017 vroegen twee huizen om de opheffing: de Emmaüs-priorij van Maarssen en de priorij Lumen Christi in Brazilië. Tijdens het kapittel van 2023 werd ook de priorij van Herkenrode (voorheen Bilzen) opgeheven, enkele maanden nadat de laatste zusters naar een woonzorgcentrum waren verhuisd.

Conventueel kapittel (2022)

De huizen van de Associatio

Wie zich verdiept in de priorijen van de Associatio, zal in eerste instantie verrast zijn hoezeer deze kloosters van elkaar verschillen. Voor een deel valt dit te verklaren door het feit dat het Heilig Graf een orde is en geen congregatie, dit in tegenstelling tot de meeste andere kloosters die aan onderwijs en ziekenzorg doen. Bij congregaties is de hiërarchie piramidaal, waarbij er vaker beslissingen 'top down' vanuit één hoofdklooster worden genomen. Een orde is veeleer synodaal georganiseerd wat de priorijen een grotere autonomie geeft. Hierdoor kan het apostolaat – het werk dat zij in de wereld doen – veel beter aan de plaatselijke situatie worden aangepast. Opgelet: er zijn wel meer verschillen tussen een orde en een congregatie – ook kerkrechtelijk – maar dat zou ons hier te ver voeren.

Enkele zusters van Herkenrode in hun bibliotheek (© Jos Aerts, 2007). Herkenrode werd in 1972 opgericht als filiaal van de priorij van Bilzen, die zelf in 1837 werd gesticht. In 2014 trokken de zusters van Bilzen bij de medezusters in Herkenrode in. In 2023 verhuisden de laatste zusters van daaruit naar een woonzorgcentrum.

Vergadering van het Afrikaans netwerk (Mirhi-Bukavu, 2018).

Zuster Hannah Geysens, algemeen priorin sinds 2017.

Priorijen van de Associatio (anno 2025)

- Priorij Zaragoza, Spanje (1304-heden)
- Priorij Engeland (1642-heden)
- Priorij Jeruzalem, Turnhout (1662-heden)
- Abdij Sint-Trudo, Brugge (1952-heden)
- Mirhi-Bukavu, Congo (1982-heden)
- Masaka, Rwanda (2011-heden)
- Kindu, Congo (2019-heden)

Opgeheven priorijen van de Associatio

- Priorij Sion, Bilzen-Herkenrode (1837-2023)
- Priorij Emmaus, Maarssen, Nederland (1939-2017)
- Priorij Brazilië (1990-2017)
- Priorij Casa Nova, Nijmegen, Nederland (1936-1986)

Priorijen van het Heilig Graf die niet toetraden tot de Associatio

- Priorij Sint-Odiliënberg, Nederland (1966-heden)
- Priorij Baden-Baden, Duitsland (1670-2000)

Op de middelste bladzijden van deze Hou ende Trou vindt u een stamboom met de voornaamste Heilig Grafpriorijen vanaf de stichting in 1114. U ontdekt er hoe de priorijen van de Associatio (°1975) verbonden zijn met de wortels in Jeruzalem (1114).

Generale priorinnen sinds 1975

- Zr. Bernarda Vandeputte: 1975-1984
- Zr. Hildegard Schoffemeer: 1984-1993
- Zr. Johannes Fillet: 1993-2005
- Zr. Margaret Mary Horton: 2005-2017
- Zr. Hannah Geysens: sinds 2017

gezocht

door Dries Horsten

Ontwerp glasraam ongebouwde Verrijzeniskerk

Eind jaren 1940 had architect Jos Ritzen een indrukwekkend plan klaar om de oude paterskerk, de spreekkamers en een klasvleugel te vervangen door één gigantische nieuwbouw die zich zou uitstrekken van het Patersplein tot aan de pandhof. Er zou een reusachtige kerk worden gebouwd met daaronder een podiumzaal, een grote leerlingenrefter en nog tal van andere lokalen. Aan de oostzijde zou een groot rozetraam uitgeven op de pandhof. Wijlen zuster Els vertelde ooit hoe ze samen met de andere leerlingen kunst de opdracht kreeg om een ontwerp voor dit raam te maken. Of het winnende ontwerp ook zou zijn uitgevoerd, dat weten we niet, want uiteindelijk werd het al te ambitieuze bouwplan door een gebrek aan middelen opgeborgen.

We weten dat er nog enkele krasse negentigers tussen onze abonnees zitten en wellicht ook dochters van studentes uit de late jaren 1940. Laten we dus maar eens een oproep lanceren: Was u zelf eind jaren 1940 leerling in ons kunstonderwijs of was uw moeder of een ander familielid dat misschien? En bezit u zelf of is er binnen uw familie nog zo'n voorontwerp voor het glasraam? We zouden het heel graag scannen of fotograferen. Neem gerust contact op met Collectie Heilig Graf, dries.horsten@heilig-graf.be of 014 41 54 68 (telefoonnummer van de school).

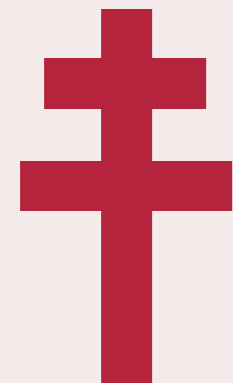
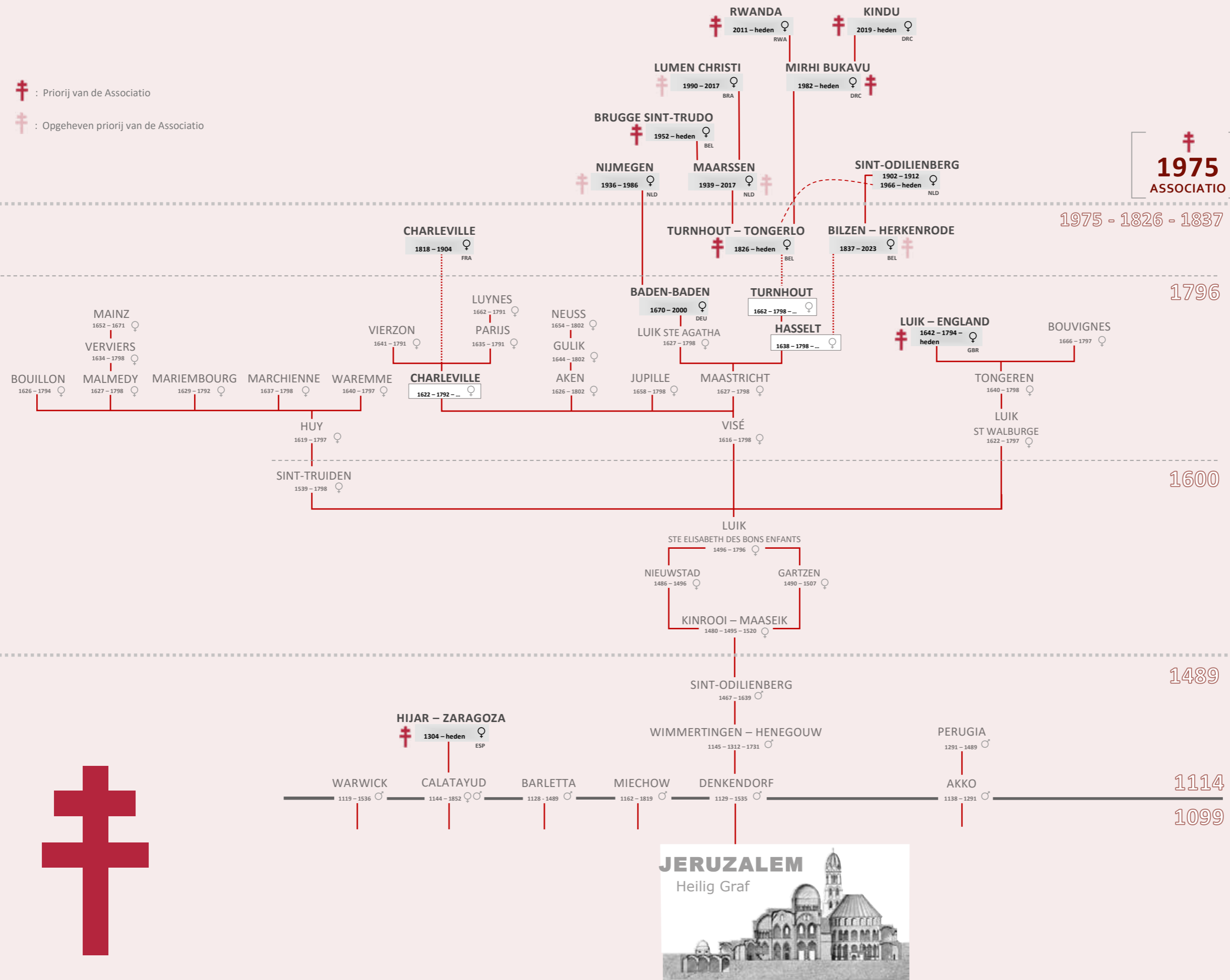
Anekdoten en herinneringen aan Sma Beata

Elders in dit nummer kan u lezen over 'Park Piot' en over het moderne beeld dat er ter ere van Sma Beata werd geplaatst. Volgend jaar zal het 50 jaar geleden zijn dat deze 'grote kleine zuster' overleed; liefst 42 jaar was zij algemeen directrice van onze Heilig Graf-scholen! Voor het Hou ende Trounummer van 2026 zijn wij op zoek naar persoonlijke verhalen, herinneringen en anekdoten over deze bijzondere kanunnikes.

En mocht u nog foto's met Sma Beata hebben, of brieven van haar, dan zouden wij ze graag willen scannen. Of denkt u te weten waar haar geuzennaam 'Piot' nu echt vandaan komt? Daar bestaan immers verschillende versies over... Neem contact op met Collectie Heilig Graf, dries.horsten@heilig-graf.be of 014 41 54 68 (telefoonnummer van de school).

† : Priorij van de Associatio
 † : Opgeheven priorij van de Associatio

En de vrijwilligers? Zij zwoegden voort ...

| door Dries Horsten

Wanneer deze Hou ende Trou verschijnt, zal het ruim 3,5 jaar geleden zijn dat de Collectie Heilig Graf een doorstart maakte. En wat voor één ... Ruim twintig vrijwilligers, waarvan vijftien haast wekelijks, ontfermen zich sindsdien over het erfgoed van de school en het vroegere klooster. Een *dreamteam* waarvoor men ons tot ver in Vlaanderen benijdt. De voorbije edities hebben we de uitgangspunten en de vorderingen al uitvoerig in woorden beschreven. Dit jaar kiezen we uitdrukkelijk voor een fotoreportage waarin u onze echte 'schatten op zolder' aan het werk ziet.

Een deel van het dreamteam van Collectie Heilig Graf (2024)

Lutgard Verlinden reinigt een houten beeld met de museumstofzuiger.

Een handgemaakte rolkaart van Turnhout: een waar topstuk in de deelcollectie didactiek.

Chris Klockaerts en Patricia Demaeght wurmen zich door de boeken.

Dirk Bonnarens ontstoft metalen interieurelementen.

Annemie Polé fotografeert een oud servies.

Chris Van Wijnsberghe en An Cornelis aan het werk.

Lutgard Verlinden en haar zoon Peter Daneels aan de registratie.

Lutgard Verlinden en Patricia Demaeght leiden de Spaanse Sor Ana rond, die in oktober in België verbleef omwille van de priorinnenconferentie.

Ingrid Van Ransbeek bij de registratie van de oude rolkaarten.

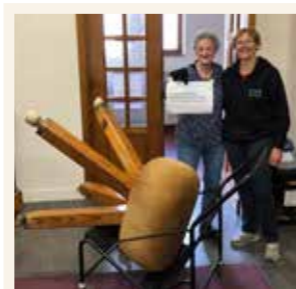
Van januari tot en met juni wordt het collectieteam bijgestaan door Virginie Stappaerts, master in conservatie en restauratie.

Koen Van der Veken, Greet Bruers en Marijs Campforts zuiveren een historisch schilderij.

Neanila Tcherkasskaya, terecht trots na de poets van de oude wasserij. Moeten er nog fruitkistjes zijn?

Dries Horsten en Ingrid Van Ransbeek gaan de strijd aan met een pallet beschimmelde dozen.

Met dank aan directeur Peter Ennekens tikte de school enkele expokasten voor de collectie op de kop. De vrijwilligers zullen hier regelmatig andere objecten in tentoonstellen.

Koen Van der Veken en Chris Campers frissen het werk 'Jeruzalem' van zuster Chrysostoma op.

Ingrid Cornelis en Frie Verboren krijgen waardevolle informatie van onze klooster-archivaris, zuster Ilona Faes in Tongerlo.

Encyclopedische kennis over het Heilig Graf

door Ingrid Van Ransbeeck

Na twee gedrukte edities werd in het voorjaar 2024 de Encyclopedie van de Vlaamse Beweging digitaal uitgebracht. De voordelen daarvan zijn dat aanvullingen, correcties, actualisering nu doorlopend kunnen gebeuren, dat het voor iedereen vrij toegankelijk is, maar ook dat u nu zoekopdrachten kan ingeven.

De trefwoorden 'Heilig Graf Turnhout' leveren zeven resultaten op.

Het Heilig Graf wordt vermeld in twee algemene overzichtsartikelen over het middelbaar onderwijs en de vrouwenbeweging.

Dat onze school de eerste meisjesschool in Vlaanderen is die vanaf 1906 het middelbaar- en vanaf 1911 het normaalonderwijs in het Nederlands verstrekke, is bekend. Dat gebeurde niet alleen uit Vlaamsgezindheid, maar ook om pedagogische redenen. Ook in het ontstaan van de Vlaamse meisjesstudentenbeweging en bij uitbreiding van de vrouwenemancipatie speelde het klooster in de jaren vlak voor en na de Eerste Wereldoorlog een initiatiefnemende rol.

De twee kanunnikessen die een apart artikel kregen, waren drijvende krachten achter die emancipatiestrijd van Vlaamse meisjes.

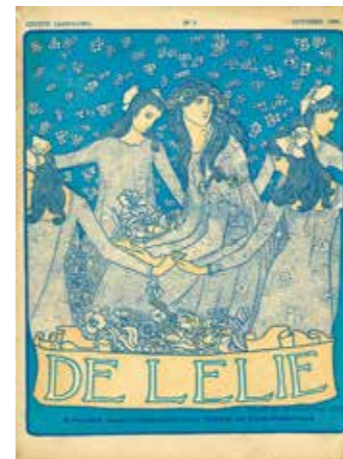

Zuster Marie Jozefa (links) en Zuster Gabriël (rechts)
(fotorechten: Collectie Stad Antwerpen, Letterenhuis)

Zuster Marie Jozefa (Henriette Haeck, 1883-1961).

We kunnen haar visie, inzet en veelzijdigheid niet genoeg benadrukken. Spijtig voor Turnhout werd zij al in 1927 naar Nederland overgeplaatst.

Zuster Gabriël (Gabrielle Van Caeneghem, 1887-1958) is misschien minder gekend, maar zij stond - als leek nog - aan de wieg van de katholieke Vlaamse meisjesgilden. Als kloosterzuster gebruikte zij al haar talenten als leerkracht, vertaalster en voor de liturgische vernieuwing.

Het Vlaamse tijdschrift 'De Lelie' ontstond mede onder impuls van onze zuster Jozefa.

Het tijdschrift **De Lelie (1909-1914)** was een katholiek damestijdschrift voor 'Noord en Zuid'. Het stimuleerde het gebruik van het Nederlands en ijverde voor de vrouwenemancipatie. Het eerste nummer verscheen in september 1909 onder impuls van zuster Marie Jozefa. Ze werkte hier samen met bekende personen uit de politieke, literaire en artistieke wereld.

Dit artikel is maar een korte opsomming: meer details en context kan u zelf opzoeken via de website van de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging (encyclopedievlaamsebeweging.be).

De zussen Jeanne en Philippine Vande Putte in 1927, gefotografeerd in hun secundaire school, het Heilig Graf.
(fotorechten: Collectie Stad Antwerpen, Letterenhuis)

Twee oud-leerlingen kregen ook een eigen lemma.

Philippine Vande Putte (1903-1963) deed haar regentaatsstudie in het Heilig Graf en kreeg daar het nodige vuur om zich in te zetten in de Katholieke Arbeiders Vrouwengilde (KAV), waarvan zij in 1944 algemeen secretaresse werd. Haar jongere zus **Jeanne (1907-1930)** is ook een oud-leerling. Ze schreef prachtige gedichten, maar stierf helaas veel te jong.

Maria Rosseels, schrijvend aan haar bureau.
(fotorechten: Collectie Passa Porta / Stad Antwerpen, Letterenhuis)

Maria Rosseels (1916-2005) was een katholieke Vlaamsgezinde feministe die haar Grieks-Latijnse humaniora als interne in het Graf deed. Zij was baanbrekend: de eerste vrouwelijke journalist en filmrecensent, de eerste vrouw die de Driejaarlijkse Staatsprijs kreeg als bekroning voor haar literaire oeuvre.

(De redactie heeft getracht om alle fotorechten op te sporen en correct te formuleren.
Neem bij eventuele vragen of opmerkingen contact op met dries.horsten@heilig-graf.be.)

Wist u

... dat we in juni 2024 elf collega's vierden die met pensioen gingen? Voor Lieve Van den Bossche, Annemie Sterckx, Ingrid Coppens, Ingrid Janssens, Marita Heyns, Herman Luyten, Josette Corstjens, Koen Van der Veken, Michèle Tournier, Peter Van Hoof en Rita Vervaet startte vorig jaar een nieuwe levensfase.

... dat **Kasper Bosmans** (VBK, 2008) drukke tijden beleeft? Hij exposeerde van 15 januari tot 15 maart 2025 in Fondation CAB Bruxelles met een bijzondere collectie: de kunstenaar maakte natuursteen speels met regenbogen, vleermuizen en zelfs potvissen. Kasper stond bovendien op de shortlist voor het Belgische paviljoen op de Biënnale van Venetië 2026.

... dat **Sam Vloemans** (MU, 1997), **Yentl Verborgt** (MU, 2015) en **Fleur Strijbos** (MU, 2015) op 26 en 27 februari 2025 samen met de huidige leerlingen en leerkrachten Muziek optraden in de Warande? Het werd een warme, muzikale ontmoeting.

... dat **Stien Van Kerckhoven** (HW, 2012) een boek illustreerde? Het kinderboek 'Een thuis voor muis' (5+) is begin dit jaar uitgegeven. Het is een voorleesboek met tekst van Kolet Janssen. Meer info en enkele beelden vind je op <https://stienvankerckhoven.be>.

© Stien Van Kerckhoven

... dat **Carine Verwaest** (Psych, 1980) en **Martine Cavents** (Econ, 1972) in september 2024 exposeerden met keramische kunst en schilderwerken? Zij stelden in september 2024 hun werken samen tentoon bij Spirit Studios in Turnhout.

... dat **Hanne Lenaerts** (HA, 2015) haar eed aflegde als advocate? Zij werd op 12 februari bekroond als tweede laureaat bij de pleitwedstrijd "Ridder René Victor 2025" en sleepte ook de publieksprijs in de wacht. Naast advocaat strafrecht is Hanne ook actief als docent aan de hogeschool Thomas More.

... dat **Erica Smits** (TWI, 1996), leerkracht op campus Klinkstraat, in februari 2025 werd benoemd tot stadsdichter van Turnhout? "Erica schrijft heel intelligente gedichten, eigentijds en tegendraads", aldus juryvoorzitter Tom Driesen. Een knappe prestatie.

... dat **Marie-Louise Boes-Deraedt** (Hum, 1941) op 14 februari 2025 100 jaar werd? Haar conditie is nog steeds prima in orde. Zo vertelt de kranige dame in een interview voor het Belang Van Limburg dat ze nog steeds met de auto rijdt, zelf kookt en strijkt.

© Eddy Vandoren

... dat **Tristan Stieners** (CPO, 2022) een gastles kwam geven voor de leerlingen van 6 Mode en 7 Creatie en patroonontwerpen? Tristan zit in zijn derde en voorlaatste jaar aan de Modeacademie in Antwerpen. Hij liet de leerlingen mee dromen van een verdere carrière in de modewereld.

... dat **Titus Schrooyen** (MU, 2022) de eerste cultuurpluim van de gemeente Brecht won? Titus is musicalstudent aan de Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg en droomt alvast van een internationale carrière. West End in Londen of zelfs Broadway; aan ambitie geen gebrek!

... dat we in onze avondacademie **Knappe Koppen** dit schooljaar weer twee straffe sprekers mochten verwelkomen? In november 2024 nam Dirk Reyn het publiek mee in het boeiende verhaal van de wereldvermaarde Vlaamse biotech-sector. In februari 2025 gaf leerkracht Roel Truyen het publiek meer inzicht in de rol die artificiële intelligentie speelt in de gezondheidszorg en welke AI-mogelijkheden er zijn weggelegd voor het onderwijs.

... dat **Lukas Domen** (CPO, 2023) zijn geluk beproeft in het creatief werken met stoffen? Lukas startte in Arendonk een eigen retouchezaak op.

... dat onze school het 'Referentiebewijs Inclusieve Onderneming 2025' ontving? Dit bewijs erkent bedrijven en organisaties in Vlaanderen die inclusie hoog in het vaandel dragen. "Door in te zetten op werkplekieren, taalcoaching, re-integratiebegeleiding en digitale vaardigheden verlaagt Heilig Graf drempels en zorgt zij ervoor dat iedereen zich thuis kan voelen", aldus prijsuitreiker I-Diverso.

dat **Max Keustermans** (WKD, 2016) zijn voorstelling 'alles na A.' mocht spelen op het podiumkunstenfestival Theater aan Zee? De voordracht was zijn masterproef aan het Conservatorium van Antwerpen. In de voorstelling, waarin hij zichzelf M noemt, draagt Max een liefdesbief voor aan A in de vorm van een monoloog.

@jurgen.delnaet

... dat vijf leerlingen Mode uit heel Vlaanderen voor het VRT-programma 'De juiste richting' samen een outfit ontwierpen voor weervrouw Jacotte Brokken? De studenten kregen de opdracht om binnen een tijdspanne van 48 uur een gepast kledingstuk te maken in het thema 'wetenschap', van ontwerp tot realisatie. Een stevige uitdaging, die **Aam Wila** (CPO, 2024) mee tot een goed einde bracht. De opnames vonden plaats op campus Patersstraat.

... dat onze school vanaf 1 september 2025, in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs, verschillende **nieuwe zevende jaren** aanbiedt? Het zijn opleidingen in het domein Kunst en creatie en Maatschappij en welzijn. Meer info vind je op <https://secundair.heilig-graf.be>

In gesprek met Bram Jacobs

Na zijn opleiding Biologie aan de UGent lonkte voor Bram Jacobs (WEWI, 2008) al snel het buitenland. Een uitdagende job bij Broederlijk Delen leidde hem naar het Oost-Afrikaanse land Oeganda. We klopten digitaal bij hem aan en lieten ons meeslepen in een vurig verhaal over zijn professionele passie: agro-ecologie.

Dag Bram! Fijn dat je even tijd kan maken voor dit interview. We katapulteren je graag meteen even terug in de tijd. Wat zijn je mooiste herinneringen aan het Heilig Graf?

Ik had een heel tof lief waarmee ik tijdens de pauzes in de gang rondhing, ik had goede vrienden en leuke klasgenoten. De mooiste herinneringen zijn doorgaans die van buiten het klaslokaal, want in alle eerlijkheid ging ik niet graag naar school. Ik voelde de schoolplicht

destijds aan als een soort kosmisch onrecht. Ik heb vaak in de strafstudie gezeten. Ondertussen kijk ik wel met veel waardering terug op die tijd. Een aantal vakken en heel wat leerkrachten hebben mijn interesses weten te voeden en mijn blik op de wereld verruimd. Biologie, fysica, aardrijkskunde en geschiedenis zijn vakken die je uitleggen hoe de wereld werkt. Zonder die basis kan je niet kritisch naar de dingen kijken. Specifiek blijft ook de Romereis me bij. Op zo'n korte tijd zoveel geschiedenis en cultuur kunnen ervaren; fantastisch.

Dat is fijn om te horen. Welk pad volgde je nadat je afstudeerde aan onze school?

Na het middelbaar trok ik naar Gent om er Biologie te studeren. Als uitgesproken atheïst lag de keuze voor een vrijzinnige universiteit voor de hand. Ik was ook gefascineerd door alles wat met evolutie te maken had, terwijl de Kerk daarvan destijds het bestaan nog officieel ontkende. In Leuven gaan studeren leek me dan ook absurd. In Gent heb ik me vervolgens volledig verdiept in de evolutie en ecologie. Nadien volgde ik ook nog een lerarenopleiding, waarbij ik een deel van mijn stage in het Heilig Graf deed. Het jaar erop mocht ik in de school aan de slag als wetenschapsleerkracht in een vervangingsopdracht.

Het onderwijs liet je dus niet los. Al lonkte vrij snel een andere job ...

Inderdaad, in de periode waarin ik les gaf, volgde ik op aanraden van mijn broer de BTC-infocyclus en leerde zo het Enabel juniorprogramma kennen. Via dat programma ben ik bij Broederlijk Delen gestart, toen de organisatie in 2017 een Adviseur Agro-ecologie voor Oeganda zocht. Ik kende Broederlijk Delen al wel, maar op dat moment was het in de eerste plaats de jobinhoud zelf die me aansprak. Ter voorbereiding van het sollicitatiegesprek ben ik hun website beginnen uitspitten en ik merkte snel dat ik me thuis zou voelen binnen de organisatie. Broederlijk Delen heeft een sterke visie en maakt goede analyses. Je ziet dat onder meer aan de standpunten die de organisatie inneemt, ook over politiek beladen onderwerpen zoals de genocide in Gaza. We kijken verder dan ontwikkelingssamenwerking die braaf

binnen het huidige referentiekader blijft en pleiten voor systeemverandering. Het spel moet volgens ons niet alleen eerlijker gespeeld worden; de spelregels zelf moeten ook veranderen. Ik vind het ergens ook leuk dat Broederlijk Delen christelijke wortels heeft. Ik heb die zelf ook. Mensen verschieten daar soms van, maar ik was als kind heel gelovig.

Dat is inderdaad verrassend, als overtuigde atheïst. Maar je hebt duidelijk je plaats gevonden bij Broederlijk Delen. Wat waren de grootste uitdagingen in je rol als Adviseur Agro-ecologie?

Dat waren dezelfde uitdagingen waarmee agro-ecologen wereldwijd dagelijks geconfronteerd worden. Agro-ecologie wordt namelijk gezien als een bedreiging door de biotechnologische en chemische industrie. Terecht, want het biedt een werkbaar alternatief voor de dominante landbouwmodellen. Vanuit die hoek werd de agro-ecologie eerst frontaal aangevallen om het in diskrediet te brengen. Vervolgens was er een poging het te coöpteren en het concept te verwateren. Vandaag de dag promoot de industrie voornamelijk alternatieve modellen, zoals klimaatslimme of regeneratieve landbouw, die vaak vage definities hebben. Zo waarborgen ze in feite de continuïteit van het huidige landbouwsysteem en de machtsrelaties die ermee gepaard gaan. Voorlopig is het hen niet gelukt om de agro-ecologie aan de kant te schuiven, maar ze zijn er wel in geslaagd om twijfel te zaaien en het debat te vertroebelen. Hun invloed is overal voelbaar. Ze onderhouden goede banden met overheden, onderzoeksinstituten en ook met grote spelers in de ontwikkelingssamenwerking. Sommige actoren in de sector opereren eerder als commerciële vleugels van de industrie, met programma's die pesticiden, kunstmest en hybride zaden uitdelen en zo afhankelijkheid creëren. Ik kom ze in Oeganda geregeld tegen. Ze hebben meer geld en macht dan wij, maar er

is één belangrijk verschil: wij hebben gelijk. Dat geeft ons ook een vorm van macht en daarom geven we niet op.

Aan gedrevenheid duidelijk geen gebrek! Die overtuiging en inzet deden je groeien naar je huidige job als Lokale Vertegenwoordiger Oeganda voor Broederlijk Delen. Wat houdt die functie precies in?

Als Lokale Vertegenwoordiger ben ik verantwoordelijk voor het ontwerp, de implementatie en opvolging van het landenprogramma in Oeganda. Voor de verwezenlijking van een kwalitatief programma vertrouwen we verder volledig op onze lokale partners. Zonder lokale kennis en inzichten bereik je immers niets. Ook sta ik in voor de financiële en inhoudelijke opvolging en voor de rapportering. Ik vertegenwoordig Broederlijk Delen bij de Oegandese autoriteiten, ngo-netwerken en andere instellingen. Tenslotte draag ik ook bij aan ons internationaal werk, vooral op vlak van beleid.

Dat klinkt als een uitdagende, maar ook veeleisende job. Op welke manier haal je er voldoening uit?

Het is enorm inspirerend om samen met lokale partners strategisch na te denken over onze rol en die van het programma. Grote beslissingen zijn hier stevast de uitkomst van een participatief proces, waarbij we eerst tot een goed onderbouwde consensus komen. Soms is dat zwaar en traag, maar het is wel dé manier om duurzaam betekenisvolle impact te realiseren. We zijn nu goed halverwege ons programma en de tussentijdse resultaten bevestigen dat we op de juiste weg zijn. Het geeft voldoening om te zien dat je strategie werkt.

Ongetwijfeld! Zie je, naast strategische resultaten, ook een concrete impact van je werk op de lokale gemeenschappen?

De voornaamste manier waarop we onze impact opvolgen, is via ons monitoring- en evaluatiesysteem. Onze verschillende partners verzamelen gegevens en halfjaarlijks maken we daar gezamenlijk een grondige analyse van. Dat gaat onder andere over inkomens, productiviteitscijfers en ecologische parameters. Die informatie laat ons toe bij te sturen waar nodig en is noodzakelijk voor een transparante rapportering. Zo weten we dat we voorlopig erg goede resultaten hebben geboekt op vlak van inkomens en voedselzekerheid, maar dat er op vlak van ecologie nog ruimte is voor verbetering. Daar werken we nu dus aan. De informatie die we verzamelen wordt dan gevalideerd aan de hand van fysieke bezoeken bij de gemeenschappen. Daar zie je wat die data concreet betekenen. De kinderen kunnen naar school of het huishouden heeft meer spullen zoals kookpotten, bestek, bekers, handdoeken. Huizen zien er beter onderhouden uit en de kinderen lopen wat netter gekleed. Het gebeurt ook dat mensen er gewoon gelukkiger uitzien en meer zelfvertrouwen uitstralen. Je ziet investeringen in de boerderij, zoals extra vee, een verbeterde stal, een pas aangeplante boomgaard en dergelijke meer. Wie een goed oog heeft en de context kent, kan snel zien of het ergens vooruit gaat of niet. Die directe observaties blijven natuurlijk subjectieve momentopnames - vandaar dat goede data en goede analyses zo belangrijk zijn - maar ze geven wel betekenis aan je statistieken. Door de combinatie van kwantitatieve gegevens en kwalitatieve observaties kan je best een goed beeld krijgen van de werkelijke impact.

Ik leer elke dag nog bij, er is altijd wel iets nieuws.

Wat zijn je toekomstplannen nog binnen Broederlijk Delen?

Momenteel ligt mijn focus op een succesvolle voltooiing van het huidige vijfjarenprogramma. Het is verrijkend om zo'n programma van begin tot eind

te zien evolueren en er actief aan bij te dragen. Dat geeft veel inzicht in hoe duurzame veranderingen tot stand komen en welke factoren daar een rol in spelen. Ik leer elke dag nog bij, er is altijd wel iets nieuws. Broederlijk Delen heeft ook beslist om meer in te zetten op beleidswerk, wat ik heel interessant vind. Er zijn veel mogelijkheden om daarin over landen heen samen te werken; beleid reikt soms verder dan we denken.

Dat is alvast hoopgevend. Welke boodschap zou je nog willen delen met de huidige leerlingen van het Heilig Graf?

Hou je hart op de juiste plaats en kijk met liefde naar de wereld en je medemens. Als we dit met genoeg doen, krijgt onrecht geen kans. Laat niemand je wijsmaken dat een betere wereld niet mogelijk is. Er is altijd een alternatief. Durf onrecht benoemen en spreek je uit. Kom op voor jezelf, voor anderen en voor de natuur - wees niet te braaf. Volgzaam mensen zijn er al genoeg.

Bedankt voor dit boeiende gesprek, Bram. Veel succes nog met al je professionele uitdagingen en hopelijk tot ziens!

BRAM JACOBS

Geboortedatum: 17 januari 1989

Afstudeerrichting:
Wetenschappen-wiskunde (2008)

Woonplaats: Kampala, Oeganda

Huidig beroep:

Lokale Vertegenwoordiger Oeganda,
Broederlijk Delen

In gesprek met **Marianne Caers**

Nadat Marianne Caers (MU, 2006) meerdere masters in België behaalde, trok zij naar Engeland om zeven jaar later in Zuid-Korea te belanden. Geen doorsnee loopbaan. Hoe voelt het om meer dan 8000 kilometer van huis voor een klas, voor een groep en op een podium te staan? Welkom in de wereld van Marianne!

Dag Marianne, leuk dat je ons even mee wil nemen op jouw pad, nadat je in 2006 aan onze school afstudeerde. We duiken eerst even in het verleden: hoe kijk jij terug naar de tijd dat je Muziek volgde in onze school?

Mijn tijd in het Heilig Graf was een periode van zowel zware als waardevolle ervaringen. Ik heb helaas moeilijke momenten doorgemaakt, zoals het verlies van een vriendin, spanningen met klasgenoten en persoonlijke tragedies. Gelukkig was er altijd muziek. De vele concerten gaven me niet alleen de kans om mijn passie voor het podium te ontdekken, maar voedden ook mijn verlangen om verder te groeien als artiest. Een bijzonder moment was de uitwisselingsreis naar Wit-Rusland, die mijn horizon verbreedde en me nieuwe inzichten gaf. De vier jaren Muziek waren een periode van verlies, maar ook van groei en zelfontdekking. Het waren jaren die een diepgaande invloed op mijn leven hebben gehad.

Geen vanzelfsprekende jaren dus, maar mooi dat je kracht kon halen uit muziek. Je cijfers toonden ook je kunde aan: je behaalde topcores in piano. Na je studie Muziek startte je aan het Lemmensinstituut. Ging je keuze daar ook naar piano?

Ik koos aan het Lemmensinstituut inderdaad voor de specialisatie piano. Na twee jaar studeren, merkte ik echter dat deze richting niet helemaal bij mij paste. De momenten waarop ik het meest genoot van het pianospelen, waren altijd in groepsverband, tijdens kamermuzieksessies of bij het begeleiden van zangers en solisten. Ik besepte dat ik het meest voldoening haal

MARIANNE CAERS

Geboortedatum: 5 november 1988

Afstudeerrichting: Muziek (2006)

Woonplaats: Seoul, Zuid Korea

Gevolgde opleidingen:

Lemmensinstituut: Master Muziek (koördirectie) en Master Educatie

Thomas More: Bachelor Engels en Geschiedenis

AVILA (UK): National Professional Qualification Senior Leadership

Teach First (UK): Career Leadership

uit het werken met individuen en groepen, om hen te coachen en te begeleiden naar een einddoel. Daarom besloot ik over te stappen naar koördirectie en dat voelde als een openbaring. Het was zo'n verhelderend moment om iets te ontdekken waar ik van nature goed in was en dat ik verder kon ontwikkelen. Soms is het nodig om even stil te staan en je keuzes te heroverwegen, want dat leidt vaak tot nieuwe inzichten. Uiteindelijk voltooide ik mijn studies aan het Lemmensinstituut met een Master in koördirectie en een Master in Educatie.

Dat is knap. En met die masters kon je jouw twee passies combineren.

Klopt. Er zijn eigenlijk drie zaken die als een rode draad door mijn leven lopen: muziek, lesgeven en lezen of

nieuwe dingen leren. Het zijn drie onderdelen die telkens terugkomen. Lesgeven (in mijn kamer voor de teddyberen of voor mijn zus - die dat niet altijd op prijs stelde), voor een groep staan, voor een klas staan of op een podium staan; het voelt allemaal als thuiskomen.

Verklaart je honger naar kennis waarom je na je twee masters nog niet stopte met studeren?

Inderdaad. Na die opleidingen ging ik nog Engels en Geschiedenis bijstuderen aan de universiteit. In het secundair onderwijs is er helaas niet veel vraag naar muziekleerkrachten en de muziekscholen boden me geen volledig uurrooster. Om meer les te kunnen geven en omdat talen en geschiedenis altijd al grote interessegebieden voor me waren, besloot ik ook in deze vakken diploma's te behalen.

Welke plek kreeg muziek na je studies nog in je leven?

Wanneer je muziek studeert, weet je dat werkzekerheid niet vanzelfsprekend is. Je hebt de keuze om het onderwijs in te gaan of als freelance muzikant te werken. Ik heb beide wegen verkend en bewandeld. In mijn beginjaren als muzikant heb ik veel verschillende richtingen onderzocht en mijn eigen weg gevonden in de muziekwereld. Mijn passie voor muziek kon ik kwijt in de vele koren die ik dirigeerde, de workshops die ik gaf en de concerten die ik zong. Helaas was de werkzekerheid niet altijd gegarandeerd. Toch is muziek nooit uit mijn leven verdwenen. De creativiteit en vaardigheden die ik als muzikant heb ontwikkeld, blijken elke dag van grote waarde, ook al worden die misschien niet direct toegepast in muziek.

Nadat je een periode les gaf in de regio Turnhout besloot je naar Engeland te verhuizen om daar voor de klas te staan. Stelde je grote verschillen vast tussen onderwijs in België en Engeland?

Lesgeven in Engeland en België verschilt op meerdere manieren, vooral qua onderwijssysteem en cultuur. In Engeland ligt er veel druk op de leerkracht om leerlingen te laten slagen voor hun GCSE's en A-levels, met een sterke focus op gestandaardiseerde toetsen en individuele prestaties. De schoolcultuur is vaak formeler, met een grotere nadruk op discipline en buitenschoolse activiteiten. In België is er meer variëteit in lesmethoden, afhankelijk van de regio en het type school en wordt het onderwijs in drie verschillende talen aangeboden, afhankelijk van de regio. Daarnaast is de werkdruk voor leerkrachten in beide landen hoog, maar de prestatiedruk is hoger in Engeland.

Je bleef uiteindelijk zeven jaar in Engeland. Wat waren voor jou de meest bijzondere ervaringen daar?

Een van de meest waardevolle ervaringen was de kans om door te groeien als leerkracht. Ik werd hoofd van verschillende departementen en heb me uiteindelijk opgewerkt tot assistent-directeur. Mijn verhuizing naar Engeland was in eerste instantie gericht op werkzekerheid, maar het bood me ook de gelegenheid om het onderwijs van een heel nieuwe kant te leren kennen. Het was bijzonder interessant om na België een verschillend onderwijssysteem en pedagogische aanpak te kunnen ervaren en het beste van beide te combineren voor mijn leerlingen en departementen. Deze ervaring stelde me in staat om het onderwijssysteem vanuit een vogelperspectief te bekijken, wat mijn ogen opende voor de bredere dynamiek van onderwijs.

Je richtte je blik nog verder. Na zeven jaar Engeland verhuisde je naar Zuid-Korea. Wat leidde je naar dat land?

Mijn verhuizing naar Zuid-Korea was ongepland, maar het was het resultaat van een groeiende nieuwsgierigheid naar onderwijs in Oost-Aziatische landen. Na zeven jaar in Engeland voelde ik dat het tijd was voor een nieuwe uitdaging. Mijn interesse in Zuid-Korea was eerder al aangewakkerd, vooral omdat het wereldwijd bekendstaat als een land waar de bevolking hoog opgeleid is. Ik was een paar maanden eerder begonnen met het leren van de Koreaanse taal, wat mijn fascinatie verder versterkte. Toen mijn

school in Engeland in september 2023 ingrijpende veranderingen doorvoerde op structureel niveau, waar ik niet mee akkoord ging, besefte ik dat het tijd was om te vertrekken. Net als zeven jaar daarvoor pakte ik mijn hele leven in twee valiezen en vertrok. Leven en werken hier is voor mij een nieuwe uitdaging. Ik kwam hier zonder specifieke verwachtingen, enkel met de intentie om een nieuwe ervaring op te doen en mezelf verder te ontwikkelen. En ook hier, 8.761 km van huis, sta ik voor een klas, voor een groep en op een podium.

'Ik pakte mijn hele leven in twee valiezen en vertrok.'

En zo is de cirkel rond ... Heb je misschien nog een advies voor de leerlingen die vandaag op de schoolbanken zitten?

Als ik terugdenk aan mijn tijd in het middelbaar onderwijs, had ik nooit gedacht dat ik de antwoorden voor dit interview zou schrijven vanuit een cafeetje in Seoul. "Wees niet te hard voor jezelf en geef jezelf de ruimte om te ontdekken", dat is mijn advies voor de leerlingen vandaag. Het is oké om niet altijd te weten wat je wil of waar je heen wil. Je bent in een fase van groei en zelfontdekking, dus laat je niet afleiden door de druk om alles meteen te begrijpen of te bereiken. Focus op wat je graag doet, wat je interesseert en wees nieuwsgierig naar nieuwe dingen. Soms zal de weg niet meteen duidelijk zijn, maar vertrouw erop dat elke ervaring je iets leert. Het belangrijkste is om in jezelf te blijven geloven en te blijven zoeken naar wat jou echt drijft. Een foute keuze maken, bestaat niet.

Dat is een mooi advies, Marianne. Nog veel succes met alles wat je doet en hopelijk tot ziens!

Oud-leerkracht wordt 100 jaar | door Paula Deroy

Irène Boonkens vierde in juli 2024 haar 100ste verjaardag. Zij was jarenlang leerkracht in het technisch onderwijs Mode en Kleding. De oude garde kent deze opleiding nog onder de naam: 'De Coupe', waar de nadruk lag op de verfijnde afwerking volgens de regels van de haute couture.

Deze afdeling kende een grote bloei onder de directie van zuster Beatrix, geholpen door mevrouw Van den Bosch die in Turnhout bekendstond voor het betere maatwerk. De afdeling leverde bovendien veel leerkrachten af.

Wij, de voormalige collega's Yvonne Curinckx, Ria Michiels, Mia Mertens, Sylva Vanhout+, Lydie Sprengers+ en Paula Deroy, kenden Irène als collega én kregen, buiten Yvonne, ook nog les van haar. Haar specialisatie waren de drapagelessen; die waren bijzonder leerrijk.

Irène verblijft al enkele jaren in het woonzorgcentrum "Aan de Kaai" in Turnhout. Hoewel ons groepje door het overlijden van Sylva en Lydie is uitgedund, houden wij nog regelmatig contact met elkaar. De 100ste verjaardag van Irène wilden we niet ongemerkt voorbij laten gaan!

Door de aangroei van vele naaiateliers en het ontstaan van confectiekleding werd aanvankelijk de naam Snid en Naad gebruikt, later Mode en Kleding, nadien Mode en Creatie. Vandaag heeft de afdeling Mode twee opleidingen in de tweede graad (Creatie en mode en Moderealitatie en textielverzorging) en twee in de derde graad (Mode en Moderealitatie).

Uw lief en leed

Overlijdens oud-leerlingen, -personeelsleden en familieleden

2024

FEBRUARI

- 17 Margriet Govaerts (98 j.),
oud-kleuterleidster basisschool Tramstraat
- 28 Rik Baumers (98 j.), vader van Lut Baumers

MAART

- 01 Els Huybrechts (60 j.), moeder van Sanne Wouters
- 04 Rik Segers (92 j.),
grootvader van Daan Meulemans
- 05 Lizette Michielsen (95 j.),
grootmoeder van Ruth Van Baelen
- 06 Emma Thevissen (88 j.), oud-collega Patersstraat
- 10 Marie-Thérèse Houtmeyers (94 j.), moeder van
Martine Hens en grootmoeder van Lisa Stymans
- 14 Leo Dens (92 j.),
schoonvader van Heidi Op de Beeck
- 18 Paul Van den Bergh (78 j.),
vader van Tinne Van den Bergh
- 21 Jan Verhoeven (83 j.), schoonvader van Amber
Stobbaerts en grootvader van Fleur Verhoeven
- 22 Paula Leysen (102 j.), oud-leerling en moeder
van Hilde, Lieve en Rit Gevers
- 24 Leo Carpentier (67 j.),
echtgenoot van Jovita Pangramuyin

APRIL

- 03 Laurent van Wetering (88 j.),
schoonvader van Monique Vleugels
- 03 Hugues Baguet (80 j.), vader van Katja van Dyck
- 03 Jos Vaerten (96 j.), grootvader van Ilse Geudens
- 07 Jos Van Gorp (90 j.),
grootvader van Lotte van Gorp
- 10 Cor Vissenberg-van Gestel (97 j.),
grootmoeder van Kelly Vissenberg-Vercaemere
- 11 Frieda Geerts (86 j.), oud-leerling
- 13 Maria Vueghs (95 j.), oud-leerling

- 16 Maria de Breuker (68 j.),
moeder van Hanne Cornelissen
- 17 Rita Appels (77 j.), moeder van Ann Dekkers
- 26 Zuster Frieda, Frieda Deroy (82 j.),
kannunikes van het Heilig Graf te Tongerlo
- 27 Marc Tegenbos (72 j.),
echtgenoot van Marianne Haverans
- 28 Jeanne Jennen (93 j.),
grootmoeder van Christine van Zundert
- 28 Alfons Simkens (101 j.), vader van Maria Simkens

MEI

- 30 Maya Hilven (91 j.),
schoonmoeder van Caroline Williame

JUNI

- 01 Zuster Mia, Mia Van Gerven (91 j.),
kannunikes van het Heilig Graf te Tongerlo
- 15 Zuster Roosje, Rosa Remeysen (87 j.),
kannunikes van het Heilig Graf te Tongerlo
- 20 Julien Van Rumst (85 j.),
schoonvader van Anne-Mie Boden
- 28 Jan Krommenhoek (87 j.),
schoonvader van Kathleen Monden
- 29 Karel Hendrickx (86 j.), vader van Danny Hendrickx
- 29 Rob Smolders (77 j.), pluspapa van Hanne Van Eyck

JULI

- 28 Jean-Pierre Bayens (76 j.), vader van Monica Bayens

AUGUSTUS

- 09 Lucia Bruynen (92 j.), moeder van Nicole Van Otten
- 20 Chris Neyrinck (82 j.), schoonmoeder van Griet Willems

2025

SEPTEMBER

- 07 Bart Josten (44 j.), vader van Silke Horemans
- 26 Leen Verschueren (86 j.),
grootmoeder van Michelle Van Hoppe
- 27 Bea Ruts (65 j.), zus van Goedele Ruts
- 27 Paula Janssen (89 j.),
grootmoeder van Jonas Sysmans
- 28 Frans Van der Heijden (79 j.),
grootvader van Jolien Van Herck

OKTOBER

- 02 Louis Van den Broeck (93 j.),
grootvader van Hendrikje Joossens
- 08 Jef De Knaep (73 j.),
oud-directeur basisschool Tramstraat
- 11 Fien Versmissen (98 j.), grootmoeder van
Ilse Cornelis, moeder van Lief en Els Verheyen
en schoonzus van Zuster Godelieve Verheyen
- 14 Rob Withofs (70 j.), vader van Lien Withofs
- 18 Treza van Bael (96 j.),
grootmoeder van Jef Verheyden
- 24 Jos Meeuwssen (90 j.), grootvader van Ellen Beyens
- 26 Leo Horsten (79 j.), vader van Dries Horsten

NOVEMBER

- 07 Marcel Thijs (78 j.), grootvader van Bo Verberck
- 08 José Van Mechelen (88 j.), moeder van Greet Dirckx
- 13 John Jespers (90 j.),
schoonvader van Susan Snoeys
- 24 Gust Caers (92 j.), oud-collega technische dienst

DECEMBER

- 12 Ria van Dael (79 j.),
oud-collega basisschool Tramstraat
- 13 Stan Van den Bossche (86 j.),
vader van Lieve Van den Bossche

JANUARI

- 05 André Gevers (87 j.),
schoonvader van Inge De Backker
- 11 Leo Dierckx (87 j.),
schoonvader van Marita Heyns
- 14 Yoke De Beer (71 j.),
schoonmoeder van Dorien De Kroon
- 18 Zuster Els, Elza Vandenven (91 j.),
kannunikes van het Heilig Graf te Tongerlo
- 23 Louisa Penxten (90 j.),
stiefgrootmoeder van Stephanie Willems

FEBRUARI

- 02 Els Gladines (83 j.),
moeder van Inge De Backker
- 03 Paul Ickx (79 j.), oud-leerkracht media
- 03 Ria Roels (81 j.),
schoonmoeder van Bart Denaux
- 03 Hugo De Visscher (72 j.),
vader van Nico De Visscher
- 05 Lisbet Driesen (72 j.), moeder van Tinne Maes
- 07 Denise De Backer (85 j.),
moeder van Katrien Verstappen

Geboortes

(klein)kinderen van oud-leerlingen
en (oud-)personeelsleden

2024

FEBRUARI

- ♥ Juliette, dochter van Sofie Caers
- ♥ Jerome, kleinzoon van Betty Weyns

MAART

- ♥ Juline, kleindochter van Veerle Havermans
- ♥ Billie, kleindochter van Ingrid Janssens

APRIL

- ♥ Marthe, kleindochter van Ilse Jacobs

MEI

- ♥ Theo, zoon van Silke Holemans
- ♥ Gerard, zoon van Joke Proost
- ♥ Rune, zoon van Harm Dens en kleinzoon van Heidi Op de Beeck
- ♥ Lowie, kleinzoon van Chris Hufkens

JUNI

- ♥ Tijs, zoon van Tine Bonnarens en kleinzoon van Dirk Bonnarens

JULI

- ♥ Louka, kleinzoon van Marie-José Geerts

AUGUSTUS

- ♥ Lia, dochter van Anne Op de Beeck

SEPTEMBER

- ♥ Romée, kleindochter van Fabienne Marchand
- ♥ Josephine, kleindochter van Mieke Peeters
- ♥ Jules, zoon van Stijn Laurysens

OKTOBER

- ♥ Léo, zoon van Lena De Wolf
- ♥ Suze, dochter van Liselotte De Houwer en Pieter Sas
- ♥ Lisette, kleindochter van Patricia Demaeght
- ♥ Odélie, kleindochter van Leen Willaeyts

NOVEMBER

- ♥ Sina, kleindochter van Chris Coninckx

DECEMBER

- ♥ Paulien, dochter van Jona Verheyen

2025

JANUARI

- ♥ Maven, kleinkind van Fabienne Marchand
- ♥ César, zoon van Dieter Pelckmans, kleinzoon van Chris Mertens

—
JOSEPHINE

—
CÉSAR

—
ROMÉE

—
MAVEN

—
JULINE

—
JEROME

—
LISETTE

—
JULIETTE

Ontmoeting oud-leerlingen

We organiseren dit jaar opnieuw een reünie van oud-leerlingen.
We nodigen iedereen van harte uit op volgende evenementen:

Oud-leerlingendiner

voor oud-leerlingen die
afstudeerden vóór 1977

Datum: woensdag 14 mei 2025 | van 12 tot 16 uur
Locatie: voormalige kloosterliving,
campus Patersstraat

12 uur: diner in de voormalige kloosterliving
Tot 16 uur: rondleiding (op vraag) om
nostalgische plekjes in de school
te herontdekken

—
Gelieve voor het tafeldiner € 40 over te schrijven op:
IBAN-nummer: BE12 4134 1271 9192 (BIC: KREDBEBB -
vzw Instituut van het Heilig Graf)
Vermeld: 'middagmaal oud-leerlingendag voor [uw
naam], [aantal] jaar afgestudeerd in [gevolgde studie-
richting]'.
Jubilarissen vermelden: 'Middagmaal jubilee oud-leer-
lingendag enz.'

We ontvangen deze storting graag vóór 1 mei 2025,
zodat we tijdig de nodige culinaire voorbereidingen
kunnen treffen. De overschrijving geldt als inschrij-
ving.

Oud-leerlingenavond voor alle oud-leerlingen, jong en oud!

Datum: vrijdag 9 mei 2025 | van 20 tot 24 uur
Locatie: Lerarenkamer campus Patersstraat &
Overdekte hal campus Klinkstraat

—
Alle oud-leerlingen van campus Patersstraat en Klink-
straat zijn welkom op vrijdagavond 9 mei!
De voormalige living van de zusters (huidige leraars-
kamer) op campus Patersstraat en de overdekte hal op
campus Klinkstraat worden omgetoverd tot een gezell-
ig praatcafé. Zo heeft jong en oud de kans om elkaar
te ontmoeten en bij te babbelen. U kan ook deelnemen
aan een rondleiding.

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen via
<https://secundair.heilig-graf.be/oudleerlingenavond>
of telefonisch op het nummer 014 41 54 68.

Hou ende Trou- belangen

*Hou ende Trou, het contactblad voor de
oud-leerlingen en vrienden van het Heilig
Graf van Turnhout, is een jaarlijks magazine
dat wordt bezorgd aan nieuwe abonnees en
alle bestaande abonnees die hun bijdrage
voor het vorige jaar betaalden.*

De betaling van Hou ende Trou gebeurt na ontvangst
van het magazine. Een abonnement kost €8 (buiten-
land: €15). Gelieve het abonnementsgeld zo spoedig
mogelijk en uit eigen beweging te storten op:

IBAN-nummer BE12 4134 1271 9192
BIC: KREDBEBB (vzw Instituut van het Heilig Graf)
Vermelding: 'Hou ende Trou', uw (meisjes)naam en uw
volledig adres.

Is uw adres gewijzigd? Gelieve dit te laten weten via
het nummer 014 41 54 68 of via info@heilig-graf.be.

Alvast hartelijk dank!

—
We zien én horen u graag op:

 www.facebook.com/heilig.graf.turnhout
www.facebook.com
> Groep 'Heilig Graf oud-leerlingen'

 www.instagram.com/heilig_graf_turnhout

 www.tiktok.com/@heilig.graf.turnhout

 www.linkedin.com/company/heilig-graf

 www.youtube.com/HeiligGrafSecundair

Volg ons op:

www.heilig-graf.be

You **Tube**

